

ת"פ 6162/02/17 - מדינת ישראל נגד קאסם סואעד, עאגב סואעד, איברהים סואעד

בית משפט השלום בנצרת

28 דצמבר 2017

ת"פ 6162-02-17 מדינת ישראל נ' סואעד(עציר) ואח'
בפני: כב' השופטת הבכירה-לילי יונג-גפר
המאשימה
נגד
הנאשם
1. קאסם סואעד
2. עאגב סואעד
3. איברהים סואעד

החלטה

בפניי בקשת הנאשמים לתיקון כתב האישום.

רקע וטענות הצדדים:

1. ביום 3.2.17 הוגש נגד הנאשמים כתב אישום המייחס להם עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע וסחיטה באיומים. בכתב האישום נטען, בין היתר, כי הנאשמים קשרו קשר עם אדם בשם גולן הייב, לדרוש מבעלי אתר בנייה בצפון דמי חסות במסווה של "שירותי שמירה".

2. ביום 30.3.17 מסרו הנאשמים את כפירתם המפורטת ביחס לעובדות הנזכרות בסעיפים 1 - 15 לכתב האישום. באשר לעובדות הנזכרות בסעיף 16 ואילך לכתב האישום, טען הסנגור כי אינן נוגעות כלל לנאשמים אשר אינם מעורבים באירוע המפורט בסעיפים אלו, ואף לא יוחסה להם כל עבירה בגין המעשים המפורטים בהם.

3. ביום 11.7.17 הגיש ב"כ הנאשמים בקשה מפורטת לתיקון כתב האישום ובה ביקש כי יימחקו מכתב האישום הסעיפים 16-23. בבקשה נטען כי אף שכתב האישום מייחס להם מסכת עובדתית של סחיטה באיומים וקשירת קשר לכך, הרי שבסעיפים אלו מגולל כתב האישום אירוע שוד, אף שאינו מייחס לנאשמים כל זיקה לאירוע זה, והקשר היחידי בין האירועים הוא זהות נפגע העבירה. הנאשמים טענו כי אין להם כל נגיעה לאירוע השוד, ואזכורו בכתב האישום שהוגש נגדם, מטרתו היחידה היא להשחיר פניהם ולשוות חומרה יתרה למעשיהם.

4. ביום 14.11.17 הגישה ב"כ המאשימה תגובתה לבקשה, ובה מסרה כי לאחר בחינת טענות הנאשמים סברה כי יש מקום לצמצם האירועים המיוחסים למעורבים האחרים ואינם מיוחסים ישירות לנאשמים בכתב האישום, על אף כי הינם מהווים התפתחות וסיום האירוע. לתגובתה צירפה ב"כ המאשימה כתב אישום

מתוקן, ובו צומצם תיאור העובדות המתייחסות לאירוע השוד, לכדי שני סעיפים ובהם נטען כדלקמן:

17" .בלילה שבין 20.11.16-21.11.16 שמרו על האתר מטעם חברת מוקד און ליין, אחמד, וכן שומר נוסף... סמוך לשעה 4:00, הגיע לאתר רכב מסוג 'איסוזו טרופר' ובו ארבעה אנשים רעולי פנים, וחמושים בנשק, שזהותם אינה ידועה למאשימה, אשר נשלחו על ידי גולן להטיל אימה בשומרים שבאתר, לגרום נזקים ולגנוב רכוש, על מנת לשכנעם לשלם לגולן דמי חסות, והכל במסגרת הקשר ולשם קידומו. השודדים שדדו באיומי אקדח את השומרים.

18. לאחר דין ודברים, נפגש מוחמד, במהלך 21.11.16 עם גולן ועם פרג' הייב, שותפו של גולן לעסקי גביית דמי החסות, במפגשים אלה הסכימו גולן ופרג' להחזיר את הציוד שנגנב מן האתר. גולן אף הסכים לפצות את מוחמד על נזק שנגרם למערכת ההפעלה של הג'יפ של השומרים."

5. בהחלטה מיום 14.11.17 הוריתי על תיקון כתב האישום כמבוקש, אך ביום 16.11.17 הודיע ב"כ הנאשמים כי הוא עומד על הבקשה לתיקון כתב האישום במלואה, וטען כי התיקון בכתב האישום אותו ביצעה המאשימה אינו מנתק בין המעשים המיוחסים לכאורה לנאשמים, ובין המעשים המיוחסים לאחרים, וכי נותרו בכתב האישום סעיפי עובדות שאינם רלוונטיים לנאשמים ואינם מייחסים להם כל עבירה.

דין והכרעה:

6. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להתקבל בחלקה.

סעיף 85 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החוק" או "חסי"פ"), קובע, בין היתר, כי כתב אישום יכול:

"(4) תיאור העובדות המהוות את העבירה, בציון המקום והזמן במידה שאפשר לבררם;"

סעיף 92 לחוק, שכותרתו "תיקון כתב אישום בידי בית המשפט", קובע:

"(א) בית המשפט רשאי, בכל עת שלאחר תחילת המשפט, לבקשת בעל דין, לתקן כתב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו, ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן; התיקון ייעשה בכתב האישום או יירשם בפרוטוקול."

7. לחובה המוטלת על התביעה לתאר את "פרשת העובדות" המהוות את העבירה, בציון המקום והזמן במידה שאפשר לבררם, תכליתה כפולה: האחת, לתת לבית המשפט תמונה על הפרשה תוך שימת דגש על חלקו של הנאשם באחריות להתרחשותה ולאפשר לו לקבוע על-פיו את תחומי הדין. השנייה, לתת לנאשם תמונה מספקת של העובדות שהתביעה מבקשת להוכיח, ושמוכחן תבקש להרשיעו ולאפשר לו בדרך זו להכין את הגנתו (י. קדמי, **על סדר הדין בפלילים**, חלק שני, כרך א', עמ' 915 (2009) (להלן: "קדמי").

ברע"פ 2581/14 יקותיאלי נ' מדינת ישראל (12.2.15), פסקה 26, קבע כב' השופט דנציגר, כדלקמן:

"לנוסח של כתב האישום נודעת משמעות ניכרת. כתב האישום הוא המסמך המכונן של ההליך

הפלילי [השוו: סעיפים 67, 95(א) ו-143 לחוק סדר הדין הפלילי. כן ראו יעקב קדמי, על סדר הדין בפלילים 915 ו-1504 (מהדורה מעודכנת, 2009); גבריאל הלוי, תורת הדין הפלילי ב 485 (2011)]. זהו המסמך עימו נדרש הנאשם להתמודד. הוא המגלה לנאשם מהם המעשים או המחדלים המיוחסים לו ומהן הנסיבות המפלילות שאפפו אותן. הוא אף מודיע לנאשם מיהם העדים העתידים להעיד כנגדו ובאלה עבירות הוא נאשם, ומאפשר לו להעריך את ה'סיכון' הרובץ לפתחו. במובן זה, כתב האישום שוטח בפני הנאשם את עיקר עמדתה של המאשימה, ומאפשר לו להיערך להליך הפלילי ולכלכל את צעדיו. כתב האישום מקים עבור הנאשם 'חומת בטחון המבודדת את המשפט מפני נתונים וטענות חיצוניים שאינם חלק מתחום המחלוקת' [ע"פ 5102/03 מדינת ישראל נ' קליין, [פורסם בנבו] פסקה 42 (4.9.2007) (להלן: עניין קליין)]. כן ראו: ע"פ 88/58 קייזר נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יב 1628, 1634 (1958)]. בכך מאוזן במידה מסוימת יתרונה המובנה של התביעה בגדרו של ההליך הפלילי [השוו: ע"פ 8080/12 מדינת ישראל נ' אולמרט, [פורסם בנבו] פסקה 3 לחוות דעתי (6.7.2014)]. לנוכח מאפיינים אלו של כתב האישום, ברי כי נדרשת הקפדה של ממש על ניסוחו. 'לאופן בו מנוסח כתב האישום ישנה השפעה מהותית על יכולתו של הנאשם להתגונן מפני האישומים נגדו' [ע"פ 7150/06 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 35 לפסק דיני (26.6.2008) (להלן: עניין פלוני)]. ניסוח בלתי מוקפד של כתב האישום עלול לשבש את הגנת הנאשם. ניסוח שגוי עלול לגרום להתגוננות בלתי אפקטיבית, להתגוננות מפני עניינים בלתי רלוונטיים או ל'הפקרת' קו החזית העיקרי." (ההדגשות שלי - ל.י.ג.).

8. מצב שבו נכללו בכתב האישום פרטים יתרים הפוגעים בהגינותו של הדיין, מוכר גם כ"פסול" שנפל בכתב האישום, בהתאם לסעיף 149(3) לחסד"פ. המבחן הבסיסי אם להיעתר לבקשה לביטול כתב אישום בשל קיומו של פגם או פסול בכתב האישום הוא האם נגרם לנאשם בעטיו של הפגם או הפסול עיוות דין ואם קופחה הגנתו בשל קיומו. יחד עם זאת, בית המשפט ייטה לבטל את כתב האישום, אך ורק אם קיומו של הפגם או הפסול קיפח את הנאשם בהגנתו, ובכל מקרה אחר בו הפגם או הפסול אינו יורד לשורשו של עניין ואינו פוגע בנאשם, יורה על תיקון כתב האישום, או ידחה את הטענה ללא תיקון כתב האישום. (ר' **קדמי**, בעמ' 1284, 1291-1292; ע"פ 4776/10 פלוני נ' מדינת ישראל, 22.10.12).

9. ומן הכלל אל הפרט: אף שסעיפים 17 ו-18 לכתב האישום המתוקן אינם מייחסים לנאשמים שלפני עבירות, הרי שמובאות בהן נסיבות לכאורה, לפיהן במסגרת אותו הקשר ובסמיכות זמנים לעבירות הסחיטה באיומים המיוחסות לנאשמים, נשלחו אנשים מטעם אותו אדם עמו קשרו לכאורה קשר, לבצע שוד באותו אתר בנייה. המאשימה טוענת בכתב האישום כי מעשים אלה נעשו לשם קידום הקשר, ובמטרה לגבות דמי חסות מבעלי האתר.

10. אין לומר אם כן, שמדובר בנסיבות שאין להן כל רלוונטיות לעניינם של הנאשמים כאן, אלא בנסיבות שתפקידן לבאר את הרקע לביצוע המעשים, גם אם רקע זה במקרה דנן הוא מאוחר לביצועם.

למותר לציין כי אם המאשימה סבורה שאירוע השוד בוצע במסגרת הקשר ולשם קידומו, הרי שיהיה עליה להציג ראיות אלה במשפטם של הנאשמים באופן שיאפשר להם להתגונן כדבעי. בכל מקרה, אין הנאשמים עומדים בסיכון כי תיוחס להם עבירה נוספת, גם אם תוכחנה כל עובדות האישום, שכן מנוסח כתב האישום ברור כי לא מיוחס לנאשמים חלק בביצוע השוד או אף ידיעה על ביצועו או על כוונה לבצעו (להבדיל מאפשרות שימוש כללי

באמצעי אלימות, כפי שפורט למשל בסעיף 15 לכתב האישום), ואין הם מצויים, איפוא, בסיכון של הרשעה בעבירת השוד.

11. וענין נוסף: לפחות מאז תיקון 113 לחוק העונשין התשל"ז - 1977, ברי כי במקרה של הרשעה, תהיה התביעה מוגבלת בטיעוניה לעונש לעובדות המפורטות בכתב האישום, ולא תהיה רשאית לטעון טענות רקע שיש בהן משום נסיבה לחומרא.

משכך, יש לנהוג, בגמישות רבה יותר כלפי התביעה בבחינת ההצדקה לפירוט עובדות רקע בכתב האישום, על מנת שאלו יוכלו לשמשה - ככל שיוכחו - לצורך הטיעונים לעונש.

12. מעיון בכתב האישום בנוסחו המקורי, עולה כי ב"כ המאשימה ניסחה באריכות ולפרטים את אירוע השוד שהתרחש לכאורה באתר הבנייה, והדעת נותנת כי פירוט כזה הוא למעלה מן הנדרש כדי לספק את הרקע הנחוץ להבנת האירוע במלואו, ואכן, כפי טענת הסנגור, עלול להשחיר את פני הנאשמים שלא לצורך ולשוות חומרה יתרה למעשיהם. עם זאת, מעיון בכתב האישום המתוקן, עולה כי צומצם באופן ניכר תיאור האירוע, והנפח שהוא תופס בכתב האישום המתוקן קטן בהרבה.

13. לאחר ששבתי ובחנתי את כתב האישום המתוקן, סבורני כי ניתן וראוי אף לצמצם עוד את תיאור הרקע המתייחס לאירוע השוד, אשר כאמור אינו מיוחס במישרין לנאשמים, אלא שכל שנטען לגביו הוא כי בוצע ע"י אחרים לשם קידום הקשר עמם, וזאת על-מנת לצמצם את אותן עובדות רקע למינימום הדרוש.

14. לאור המפורט לעיל, אני מורה על תיקון סעיפים 17 ו-18 לכתב האישום המתוקן מיום 14.11.17, באופן הבא:

"17. בלילה שבין 20.11.16 - 21.11.16 שמרו על האתר מטעם חברת מוקד און ליין, אחמד, וכן שומר נוסף. סמוך לשעה 4:00, הגיע לאתר רכב ובו ארבעה אנשים, שזהותם אינה ידועה למאשימה, אשר נשלחו על ידי גולן להטיל אימה בשומרים שבאתר, לגרום נזקים ולגנוב רכוש, על מנת לשכנעם לשלם לגולן דמי חסות, והכל במסגרת הקשר ולשם קידומו. השודדים שדדו באיומי אקדח את השומרים.

18. ביום 21.11.16 נפגש מוחמד עם גולן ועם פרג' הייב, והם הסכימו להחזיר את הציוד שנגנב מן האתר, ולפצות את מוחמד על נזק שנגרם לג'יפ של השומרים."

15. בהתייחס לטענות הסנגור באשר לסעיף 16 לכתב האישום שטרם התיקון, אשר נותרו בנוסחו המקורי גם לאחר התיקון, לא מצאתי כי ישנה עילה לתיקונו, שכן הסעיף מתייחס במישרין למעשים שבוצעו במסגרת הקשר המיוחס לכאורה לנאשמים ובמסגרתו, ואינו מתייחס כלל לאירוע השוד.

ב"כ המאשימה תגיש לתיק בית-המשפט תוך 7 ימים כתב אישום מתוקן בשנית, בהתאם להחלטה זו.

המזכירות תשלח ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, י' טבת תשע"ח, 28 דצמבר 2017, בהעדר הצדדים.

הוקלד על ידי